

פמיניזם ישראלי

רציונל

נתעסק בהיסטוריה פמיניסטית ישראלית, מה ההישגים החוקתיים של המאבק. נדבר על מה המשמעות של מאבק חוקתי למען "שיוויון זכויות" ועל מאבק חברתי שמשפיע על האנשים והנורמות בחברה.

מטרות

- למידה על ההיסטוריה של המאבק הפמיניסטי בארץ ישראל.
- הבנת המורכבות שבשני צדי המאבק הפמיניסטי, חוקתי וחברתי. (נשאל אותן איך זה נראה בישראל).
- הבנת הפמיניזם כתנועה חברתית (הדרת נשים, תפקידי מגדר)

מתווה וחלוקת זמנים

זמנים	מהלך
10 ד'	משחק פתיחה
20 ד'	תחילת דרכה של הפמיניזם בארץ ישראל
20 ד'	הישגים חוקתיים של התנועה הפמיניסטית
20 ד'	טקסט
30 ד'	מתודת רפלקציה: קולאג' "שורף לי"
10 ד'	סיכום

עזרים וציוד: תמונות של הישגים חוקתיים, טקסט על החוק למניעת הטרדה מינית, עיתונים, דפים, מספריים, דבק סטיק.

חלק א' | פתיחה

1. פתיחה ארנבת "אישה":

החניכות יושבות במעגל חניכה אחת מסתובב מסביב מחוץ למעגל טופחת על הראש/כתף של כל חניכה ואומרת **ארנבת + תיאור**. למשל "ארנבת חומה" "ארנבת מצחיקה" מתי שאומרת **ארנבת + משהו פמיניסטי/שם של אייקון פמיניסטי** החניכה שטפחו עליה צריכה לרוץ ולתפוס את החניכה שנגעה בה - ואז מתחלפות

חלק ב' | לב הפעולה

2. תחילת דרכה של הפמיניזם בארץ ישראל

מדריכי הקבוצה יעשו פרפורמנס של שתי פעילות בארגון "עזרת נשים" שמציעות לחניכות עזרה. (ארגון שמבוסס על ארגוני עזרה לנשים במאה ה-19 שהתעסקו ברווחה, כסף ותמיכה בנשים. הקונספט הוא של ארגון תרומה ולא של תנועה עם שינוי חברתי ופוליטי) כמה דגשים למדריכים שמציגים: המדריכות יכנסו יחד ויאלתרו יחד. בהתחלה יספרו על הארגון, על העבודה שלו בעזרה לוגיסטית ופיננסית ורגשית לחניכות. אחר כך יציעו את עצמן לעזרה.

1. קונטקסט של זמן; ארגונים אלו פעלו בצורה הזאת בסוף המאה ה-19.
2. אינטראקציה עם החניכות; ישאלו אם יש שאלות ויענו להן, ידברו איתן.
3. הארגונים שפעלו מאותה תקופה לא פעלו מרצון לשינוי חברתי עמוק, אלא מרצון לתמוך בנשים במצב הנוכחי, כלומר המטרות של הארגון הן לעזור לנשים ולא מעבר ואם החניכות שואלות לגבי שינוי עמוק להתחמק מהשאלה.

דיון עם החניכות בעקבות הפרפורמנס:

- נשאל את החניכות מה הצגנו להן?
- בהן חושבות על הנשים מהארגון?
- מה לדעתכן היו המטרות שלהן באותן שנים?
- מה הערכים שהיו חשובים לנשים של הארגון?
- האם הייתן רוצות שארגונים כאלה היו שואפים להשפעה בכנה מידה יותר גדול? איך אתן חושבות שהם יכולים לעשות את זה?

3. הישגים חוקתיים של התנועה הפמיניסטית

- נראה לחניכות את נספח 1 ונשאל:
- מה אתן רואות? מה כתוב שם?

- איזה צורך עולה מהפוסטר?
- מתוך מה לדעתכן עלה הצורך להתארגן?

לאחר מכן-

נפזר על הרצפה תמונות של הישגים חוקתיים של התנועה הפמיניסטית בישראל, נבקש מהם שיסתכלו על התמונות, ושמי שידע קצת על ההישגים יסביר עליהם

דין

- נשאל מה עולה להן מכל התמונות שפיזרנו על הרצפה?
- נמשיך ונשאל האם מישהי מכירה על איזה הישג באופן ספציפי?
- נשאל אותן מתוך מה ההישגים האלה הגיעו? (בעצם נחתור למה היה לפני בעיניהן) נשאל איך החיים שלהם היו נראים ללא ההישגים האלה?
- למה אתן חושבות שגם אחרי כל ההישגים האלה, עדיין חשוב לנו להתעסק בפמיניזם? (מהנקודות והדברים שהן אומרות נצא למתודה אחרת)
- אתן מרגישות שיש הבדל בין פמיניזם בישראל לפמיניזם בחו"ל?
- מה מאפיין פמיניזם ישראלי ובחו"ל? על מה המאבק?
- איזה דמויות פמיניסטיות ישראליות אתן מכירות?
- אתן מרגישות הזדהות וחיבור עם הפמיניזם של חו"ל?

4. טקסט

נקרא:

איסור על הטרדה מינית בעבודה נקבע בשנת 1988 בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, ובמסגרתו הופיע לראשונה המושג "הטרדה מינית" בחוקי מדינת ישראל. ב-1997 כתבה אורית קמיר מאמר ובו הצעה לחוק למניעת הטרדה מינית. את המאמר שלחה לכתב העת "משפטים", לוועדה לקידום מעמד האישה בכנסת ולבית המשפט העליון. המאמר השפיע על דיוני הוועדה בכנסת, והוביל להצעת חוק שאושרה בשנת 1998 והייתה לחוק למניעת הטרדה מינית.

סעיף 1 לחוק מציג את מטרת החוק: "חוק זה מטרתו לאסור הטרדה מינית כדי להגן על כבודו של אדם, על חירותו ועל פרטיותו, וכדי לקדם שוויון בין המינים".

דברי ההסבר להצעת החוק מפרטים:

במדינת ישראל, כמו במקומות אחרים בעולם, הטרדה מינית היא תופעה חברתית נפוצה הפוגעת באנשים רבים ובמיוחד בנשים.

הטרדה מינית היא פגיעה בכבוד האדם, בחירותו, בפרטיותו ובזכות לשוויון. היא פוגעת בכבודו העצמי ובכבודו החברתי של המוטred. היא משפילה ומבזה את אנושיותו, בין השאר על ידי התייחסות אל האדם כאל אובייקט מיני לשימוש של המטריד. הטרדה מינית שוללת את האוטונומיה של המוטred ואת שליטתו בגופו ומיניו, פוגעת בזכותו להגדרה עצמית ופולשת לפרטיותו, וכן מפלה אותו לרעה לעומת אנשים אחרים.

הטרדה מינית כלפי נשים גורמת להשפלתן ביחס למינן או למיניותן ומקשה עליהן להשתלב כחברות שוות בעולם העבודה וביתר תחומי החיים, ובכך היא פוגעת בשוויון.

ביחס אליו נשאל:

- מתוך מה לדעתכם נבע הצורך בחוק הזה?
- אם לפני החוק הזה היה קיים חוק שאוסר על הטרדות מיניות, למה צריך את החוק הזה? איך זה יכול להיות שהתופעה ממשיכה?
- האם החוק מספיק לכן? האם אתן חושבות שחסר בו משהו?
- האם הוא פותר את הבעיה?

חלק ג' | סיכום ורפלקציה

5. מתודת רפלקציה: קולאג' "שורף לי"

כל חניכה תכין קולאג' של תמונות עיתון על דברים "ששורפים" (כלומר מעצבנים, מתריסים) להם בנוגע לדיכוי נשים, לאחר מכן הן יציגו את מה שיצרו.

6. סיכום

נשאל את החניכות האם מה שהן עשו זו תופעה חברתית רווחת או שאפשר לפתור אותה עם חוק? נשאל בנוסף, אז למה צריך גם שינוי חברתי וגם שינוי חוקי?

קישורים להשגים של מפלגות הנשים בישראל:

- מפלגת הנשים (ישראל) - ויקיפדיה
- <https://main.knesset.gov.il/about/history/pages/womeninknesset.aspx> - נשים בכנסת מאתר הכנסת
- היעד עוד רחוק, אך 2021 רשמה כמה הצלחות פמיניסטיות
<https://www.mekomit.co.il/%D7%94%D7%99%D7%A2%D7%93-%D7%A2%D7%9-%D7%A8%D7%97%D7%95%D7%A7-%D7%90%D7%9A-2021-%D7%A8%D7%A95%D7%93-%D7%A8%D7%97%D7%95%D7%A7-%D7%90%D7%9A-2021-%D7%A8%D7%A9%D7%9E%D7%94-%D7%9B%D7%9E%D7%94-%D7%94%D7%A6%D7%9C%D7%97%D7%95%D7%AA-%D7%A4%D7%9E%D7%99%D7%A0%D7%99>
- נשים כח ופוליטיקה